

Rozdział VI

PRAWO INFRASTRUKTURY

1. Uwagi wprowadzające

Prawo dotyczące infrastruktury obejmuje przede wszystkim prawo o drogach publicznych, transporcie i prawo budowlane.

2. Drogi publiczne

Kwestie związane z drogami publicznymi zostały uregulowane przepisami ustawy z 21 marca 1985 r. o drogach publicznych. Drogą publiczną jest droga zaliczona do jednej z kategorii dróg, z której może korzystać każdy, zgodnie z jej przeznaczeniem, z ograniczeniami i wyjątkami określonymi w ustawie lub innych przepisach szczególnych. Drogi publiczne ze względu na funkcje w sieci drogowej dzielą się na następujące kategorie: drogi krajowe, drogi wojewódzkie, drogi powiatowe, drogi gminne. Drogi wojewódzkie, powiatowe i gminne stanowią własność właściwego samorządu województwa, powiatu lub gminy. Drogi publiczne ze względu na stopień dostępności i obsługi przyległego terenu dzielą się na: drogi ogólnodostępne, drogi ekspresowe, autostrady.

Drogom publicznym i obiektom mostowym nadaje się numerację. Dla poszczególnych kategorii dróg właściwy zarządca drogi prowadzi ewidencję dróg. Minister właściwy do spraw transportu określa, w drodze rozporządzenia, sposób numeracji oraz zakres, treść i sposób prowadzenia ewidencji dróg i obiektów mostowych.

Korzystanie z dróg publicznych może być uzależnione, od wniesienia opłat drogowych. Opłaty mogą być pobierane za: przejazdy po autostradach budowanych i eksploatowanych lub wyłącznie eksploatowanych jako płatne w trybie przepisów o autostradach płatnych, przepawy promowe na drogach publicznych, przejazdy po drogach publicznych pojazdów zarejestrowanych w kraju lub za granicą, z ładunkiem lub bez ładunku, o masie, naciskach osi lub wymiarach przekraczających wielkości określone w odrębnych przepisach, parkowanie pojazdów samochodowych na drogach, przejazdy przez obiekty mostowe, wjazd i poruszanie się po drogach strefy śródmiejskiej. Od opłat zwolnione są przejazdy pojazdów: policji, Urzędu Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, straży granicznej, pogotowia ratunkowego, służby więziennej, urzędów celnych, zarządów dróg albo jednostek, którym powierzono eksploatację autostrady lub drogi ekspresowej, sił zbrojnych państw obcych, jeżeli umowa międzynarodowa, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, tak stanowi.

3. Administracja drogowa

Do zakresu działania ministra infrastruktury, właściwego do spraw transportu, należy: określanie kierunków rozwoju sieci drogowej, wydawanie przepisów techniczno-budowlanych, dotyczących dróg i obiektów mostowych, koordynacja działań w zakresie przygotowania dróg dla potrzeb obrony państwa na zasadach

określonych w przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia, sprawowanie nadzoru nad Generalnym Dyrektorem Dróg Publicznych.

Centralnym organem administracji rządowej, właściwym w sprawach dróg krajowych, jest generalny dyrektor Dróg Publicznych, do którego należy: wykonywanie zadań zarządcy dróg krajowych, realizacja budżetu państwa w zakresie dróg krajowych, współudział w realizacji polityki transportowej w zakresie dróg, gromadzenie danych i sporządzanie informacji o sieci dróg publicznych, nadzór nad przygotowaniem infrastruktury drogowej na potrzeby obrony państwa, koordynowanie zagadnień powodziowych w zakresie dróg publicznych, wydawanie zezwoleń na przejazdy po drogach publicznych pojazdów z ładunkiem lub bez ładunku o masie, naciskach osi lub wymiarach przekraczających wielkości określone w odrębnych przepisach, jeżeli miejsce rozpoczęcia i zakończenia przejazdu znajduje się na obszarze różnych województw lub trasa przejazdu przekracza granice państwa, współpraca z administracjami drogowymi innych państw i organizacjami międzynarodowymi, zarządzanie ruchem na drogach krajowych.

Generalnego dyrektora Dróg Publicznych powołuje i odwołuje prezes Rady Ministrów na wniosek ministra, właściwego do spraw transportu. Zastępców generalnego dyrektora Dróg Publicznych powołuje i odwołuje minister, właściwy do spraw transportu na wniosek generalnego dyrektora Dróg Publicznych. Generalny dyrektor Dróg Publicznych realizuje swoje zadania przy pomocy Generalnej Dyrekcji Dróg Publicznych. Generalna Dyrekcja Dróg Publicznych wykonuje również zadania zarządu dróg krajowych. W skład Generalnej Dyrekcji Dróg Publicznych wchodzi: oddział centralny w Warszawie oraz następujące oddziały terenowe: północno-zachodni z siedzibą w Szczecinie, północny z siedzibą w Gdańsku, północno-wschodni z siedzibą w Białymstoku, zachodni z siedzibą w Poznaniu, wschodni z siedzibą w Lublinie, południowo-zachodni z siedzibą we Wrocławiu, południowy z siedzibą w Katowicach, południowo-wschodni z siedzibą w Krakowie. Szczegółowy zasięg terytorialny oddziałów Generalnej Dyrekcji Dróg Publicznych określa Rada Ministrów.

Do oddziału należy: wykonywanie zadań zarządu drogi na obszarze jego działania, wykonywanie zadań zarządcy drogi na obszarze jego działania, powierzonych przez generalnego dyrektora Dróg Publicznych. Zarządcami dróg są dla dróg: krajowych - Generalny Dyrektor Dróg Publicznych, wojewódzkich - zarząd województwa, powiatowych - zarząd powiatu, gminnych - zarząd gminy. Zarządzanie drogami publicznymi może być przekazywane między zarządcami w trybie porozumień.

4. Transport drogowy

Podstawę prawną dla transportu drogowego stanowi ustawa z 6 września 2001 r. o transporcie drogowym. Ustawa określa zasady podejmowania i wykonywania krajowego transportu drogowego, międzynarodowego transportu drogowego, niezarobkowego krajowego przewozu drogowego, niezarobkowego międzynarodowego przewozu drogowego. Ustawa określa również zasady działania Inspekcji Transportu Drogowego.

Zasady podejmowania i wykonywania transportu drogowego. Podjęcie i zarobkowe wykonywanie transportu drogowego wymaga uzyskania odpowiedniej licencji na wykonywanie transportu drogowego. Licencja udzielana jest na czas oznaczony, nie krótszy jednak niż 2 lata i nie dłuższy niż 50 lat. Przedsiębiorca może otrzymać licencję wówczas, gdy członkowie organu zarządzającego osobą prawną, osoby zarządzające spółką jawną lub komandytową, a w przypadku innego przedsiębiorcy - osoby prowadzące działalność gospodarczą, spełniają wymogi

dobrej reputacji. Wymóg dobrej reputacji nie jest spełniony lub przestał być spełniany, przez te osoby, jeżeli zostały skazane prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwa umyślne: karne skarbowe, przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, mieniu, obrotowi gospodarczemu, wiarygodności dokumentów, ochronie środowiska lub warunkom pracy i płacy albo innym przepisom dotyczącym wykonywania zawodu, lub zostały uznane za niezdolne do wykonywania zawodu przewoźnika drogowego na podstawie odrębnych przepisów. Ponadto licencja jest udzielana wówczas, gdy przynajmniej jedna z osób zarządzających przedsiębiorstwem legitymuje się certyfikatem kompetencji zawodowych, posiada zabezpieczenie w postaci: środków pieniężnych dostępnych przez okres posiadania licencji, poręczeń albo gwarancji bankowych, poręczeń osób fizycznych lub prawnych, obligacji państwowych, zastawu na papierach wartościowych gwarantowanych przez Skarb Państwa, gwarancji ubezpieczeniowych, polis ubezpieczeniowych auto-casco lub weksli w wysokości na pierwszy pojazd samochodowy przeznaczony do transportu drogowego - 9 000 euro, na każdy następny pojazd samochodowy - 5 000 euro. Przedsiębiorca sam wykonujący przewozy i zatrudnieni przez przedsiębiorcę kierowcy mają świadectwa kwalifikacji określone przepisami prawa o ruchu drogowym oraz nie byli skazani prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwa umyślne przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji, mieniu, wiarygodności dokumentów lub ochronie środowiska, posiada tytuł prawny do dysponowania pojazdem lub pojazdami samochodowymi spełniającymi wymagania techniczne określone przepisami prawa o ruchu drogowym, którymi transport drogowy ma być wykonywany.

Udzielenie, odmowa udzielenia, zmiana lub cofnięcie licencji następuje w drodze decyzji administracyjnej. Organem właściwym w sprawach udzielenia, odmowy udzielenia, zmiany lub cofnięcia licencji w zakresie transportu drogowego jest: w krajowym transporcie drogowym - starosta właściwy dla siedziby przedsiębiorcy, w przewozach taksówkowych: wójt, burmistrz lub prezydent miasta, w międzynarodowym transporcie drogowym - minister właściwy do spraw transportu.

Przedsiębiorca zamierzający podjąć działalność gospodarczą w zakresie transportu drogowego może ubiegać się o przyrzeczenie udzielenia licencji, czyli o promesę.

Transport drogowy osób. Wykonywanie przewozów regularnych i przewozów regularnych specjalnych wymaga zezwolenia: w krajowym transporcie drogowym - wydanego, w zależności od zasięgu przewozów i siedziby lub miejsca zamieszkania przedsiębiorcy, odpowiednio przez: wójta, burmistrza lub prezydenta miasta - na obszar gminy, prezydenta m.st. Warszawy - na obszar m.st. Warszawy, starostę - na obszar wykraczający poza granice jednej gminy, marszałka województwa właściwego dla siedziby przedsiębiorcy - na obszar wykraczający poza granice jednego powiatu. W międzynarodowym transporcie drogowym - wydanego przez ministra właściwego do spraw transportu. Nie wymaga zezwolenia wykonywanie przewozu okazjonalnego, jeżeli: tym samym pojazdem samochodowym na całej trasie przejazdu przewozi się tę samą grupę osób i dowozi się ją do miejsca początkowego albo polega on na przewozie osób do miejsca docelowego, natomiast jazda powrotna jest jazdą bez osób (podróżnych), albo polega on na jeździe bez osób do miejsca docelowego i odebraniu oraz przewiezieniu do miejsca początkowego grupy osób, która przez tego samego przewoźnika drogowego została przewieziona. Zezwolenie wydaje się na wniosek przedsiębiorcy, na czas nie dłuższy niż: 5 lat - na wykonywanie przewozów regularnych lub przewozów regularnych specjalnych, rok - na wykonywanie przewozów wahałowych lub przewozów okazjonalnych.

Warunki i tryb uzyskiwania certyfikatów kompetencji zawodowych. Uzyskanie certyfikatu kompetencji zawodowych wymaga wykazania się wiedzą lub praktyką, niezbędnymi do wykonywania działalności gospodarczej w zakresie transportu drogowego. Osoby legitymujące się co najmniej 5-letnią praktyką przedsiębiorcy wykonującego działalność gospodarczą w zakresie transportu drogowego lub zarządzania przedsiębiorstwem wykonującym taką działalność otrzymują certyfikat kompetencji zawodowych po uzyskaniu pozytywnego wyniku testu z wiedzy, potwierdzającego kompetencje zawodowe. Do wykonywania międzynarodowego transportu drogowego wymagane jest ponadto wykazanie się znajomością zagadnień w zakresie obowiązujących międzynarodowych umów i przepisów transportowych, przepisów celnych oraz warunków i dokumentów wymaganych do wykonywania międzynarodowego transportu drogowego. Certyfikat kompetencji zawodowych w międzynarodowym transporcie drogowym osób jest jednocześnie certyfikatem kompetencji zawodowych w krajowym transporcie drogowym osób. Certyfikat kompetencji zawodowych w międzynarodowym transporcie drogowym rzeczy jest jednocześnie certyfikatem kompetencji zawodowych w krajowym transporcie drogowym rzeczy.

Opłaty. Przedsiębiorca podejmujący i wykonujący transport drogowy jest obowiązany do ponoszenia opłat za: czynności administracyjne określone w ustawie, przeprowadzenie egzaminu, wydanie certyfikatu kompetencji zawodowych. Opłaty za czynności administracyjne pobiera się z tytułu: udzielenia licencji lub zmiany licencji, wydania wypisu z licencji, wydania wtórnika licencji, przeniesienia uprawnień wynikających z licencji oraz wyrażenia zgody na wykonywanie uprawnień wynikających z licencji, wydania zezwolenia na wykonywanie przewozu regularnego, przewozu regularnego specjalnego, przewozu wahałowego lub przewozu okazjonalnego, wydania zezwolenia na przewóz kabotażowy, wydania zezwolenia zagranicznego, wydania zaświadczenia o zgłoszeniu działalności w zakresie przewozów na potrzeby własne. Przedsiębiorcy wykonujący transport drogowy na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz wykonujący przewozy na potrzeby własne są obowiązani do uiszczania opłaty za przejazd pojazdu samochodowego po drogach krajowych, której maksymalna wysokość nie może być wyższa niż równowartość 800 euro rocznie.

Inspekcja Transportu Drogowego. Zadaniem Inspekcji Transportu Drogowego jest kontrola przestrzegania przepisów w zakresie transportu drogowego i niezarobkowego krajowego i międzynarodowego przewozu drogowego, wykonywanego pojazdami samochodowymi. Do zadań Inspekcji należy kontrola: dokumentów związanych z wykonywaniem transportu drogowego oraz przestrzegania warunków w nich określonych, z wyłączeniem kontroli w zasięgu terytorialnym przejścia granicznego, dokumentów przewozowych związanych z wykonywaniem transportu, dokumentów dotyczących stanu technicznego pojazdów, przestrzegania przepisów dotyczących okresów prowadzenia pojazdu i obowiązkowych przerw oraz czasu odpoczynku kierowcy, przestrzegania szczegółowych zasad i warunków transportu zwierząt.

Organami Inspekcji są: Główny Inspektor Transportu Drogowego, wojewoda działający za pośrednictwem wojewódzkiego inspektora transportu drogowego, jako kierownika wojewódzkiej inspekcji transportu drogowego wchodzącej w skład wojewódzkiej administracji zespolonej. Wojewódzki inspektor wykonuje w imieniu wojewody zadania i kompetencje Inspekcji określone w ustawie. W sprawach związanych z wykonywaniem zadań i kompetencjami Inspekcji, organem właściwym jest wojewódzki inspektor, a organem wyższego stopnia, w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego, Główny Inspektor.

Główny Inspektor kieruje Inspekcją przy pomocy podległego mu Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego. Organizację Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego określi statut nadany, w drodze rozporządzenia, przez prezesa Rady Ministrów. Wojewódzki inspektor kieruje wojewódzką inspekcją przy pomocy wojewódzkiego inspektoratu transportu drogowego. Minister właściwy do spraw transportu, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej, określi, w drodze rozporządzenia, zasady organizacji wojewódzkich inspektoratów transportu drogowego, uwzględniając podział na komórki organizacyjne. Główny Inspektor jest centralnym organem administracji rządowej, podległym ministrowi właściwemu do spraw transportu. Głównego Inspektora powołuje i odwołuje prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw transportu.

Główny Inspektor sprawuje nadzór nad wojewódzkimi inspektorami oraz ma prawo kontroli ich działalności, a także wydawania im wiążących poleceń w tym zakresie. Główny Inspektor opracowuje kierunki działania Inspekcji i plany kontroli o znaczeniu krajowym, zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw transportu oraz organizuje kursy specjalistyczne i szkolenia dla inspektorów. Wojewódzki inspektor opracowuje kierunki działania wojewódzkiej inspekcji transportu drogowego, zatwierdzone przez Głównego Inspektora.

5. Transport kolejowy

Postawę prawną dla organizacji transportu kolejowego stanowi ustawa z 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym. Zarządzanie infrastrukturą kolejową polega na: budowie i utrzymaniu infrastruktury kolejowej; prowadzeniu ruchu pociągów na liniach kolejowych; utrzymywaniu infrastruktury kolejowej w stanie zapewniającym bezpieczne prowadzenie ruchu kolejowego; udostępnianiu tras pociągów dla przejazdu pociągów na liniach kolejowych i świadczeniu usług z tym związanych; zarządzaniu nieruchomościami wchodzącymi w skład infrastruktury kolejowej. Linie kolejowe dzielą się na: linie o znaczeniu państwowym i linie pozostałe.

Prezes Urzędu Transportu Kolejowego jest centralnym organem administracji rządowej, właściwym w sprawach: regulacji transportu kolejowego, licencjonowania transportu kolejowego, nadzoru technicznego nad eksploatacją i utrzymaniem linii kolejowych oraz pojazdów kolejowych, bezpieczeństwa ruchu kolejowego. Prezes UTK jest powoływany i odwoływany przez prezesa Rady Ministrów, na wniosek ministra, właściwego do spraw transportu. Nadzór nad Prezesem UTK sprawuje minister właściwy do spraw transportu. Minister właściwy do spraw transportu, na wniosek prezesa UTK, powołuje i odwołuje dwóch wiceprezesów Urzędu Transportu Kolejowego.

Prezes UTK wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Transportu Kolejowego. W skład Urzędu Transportu Kolejowego wchodzi oddziały terenowe. Minister, właściwy do spraw transportu, nadaje, w drodze rozporządzenia, statut określający organizację Urzędu Transportu Kolejowego oraz wyznacza siedziby oddziałów terenowych. Szczegółową organizację oraz podział zadań w Urzędzie Transportu Kolejowego określa prezes UTK w regulaminie organizacyjnym.

Do zadań prezesa UTK, w zakresie regulacji transportu kolejowego, należy: zatwierdzanie i koordynowanie opłat za korzystanie z przyznaných tras pociągów infrastruktury kolejowej pod względem zgodności z zasadami ustalania tych opłat; nadzór nad zapewnieniem równości dostępu przewoźników kolejowych do infrastruktury kolejowej; nadzór nad równoprawnym traktowaniem przez zarządców wszystkich przewoźników kolejowych, w szczególności w zakresie rozpatrywania

wniosków o udostępnienie tras pociągów i naliczania opłat; nadzór nad poprawnością ustalania przez zarządcę opłat podstawowych za korzystanie z infrastruktury kolejowej oraz opłat dodatkowych za świadczenie usług dodatkowych; rozpatrywanie skarg przewoźników kolejowych.

Do postępowania przed prezesem UTK stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Od decyzji wydanych przez prezesa UTK przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - sądu ochrony konkurencji i konsumentów, w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji. Do postanowień wydanych przez prezesa UTK służy zażalenie, z tym że zażalenie wnosi się w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia. Postępowanie w sprawie odwołania od decyzji lub zażalenia na postanowienie prezesa UTK, toczy się według przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu w sprawach gospodarczych.

Finansowanie transportu kolejowego. Z budżetu państwa są finansowane: inwestycje wynikające z umów i porozumień międzynarodowych; inwestycje, remonty, eksploatacja i utrzymanie linii kolejowych o znaczeniu wyłącznie obronnym; koszty przygotowania i realizacji inwestycji obejmujących linie kolejowe o znaczeniu państwowym. Wielkość środków przeznaczonych na finansowanie powyższych zadań w danym roku określa ustawa budżetowa. Pozostałe zadania finansowane są z przychodów pochodzących z działalności kolei.

Licencjonowanie transportu kolejowego. Działalność gospodarcza polegająca na wykonywaniu przewozów kolejowych osób lub rzeczy albo na udostępnianiu pojazdów trakcyjnych podlega licencjonowaniu. Licencja jest potwierdzeniem zdolności przedsiębiorcy do wykonywania funkcji przewoźnika kolejowego. Potwierdzeniem zdolności przedsiębiorcy do wykonywania funkcji przewoźnika kolejowego są również licencje wydane przez właściwe władze innych państw członkowskich Unii Europejskiej. Licencje wydaje się na czas nieokreślony. Licencja nie uprawnia przedsiębiorcy do dostępu do infrastruktury kolejowej. Obowiązki uzyskania licencji nie podlegają przedsiębiorcy wykonujący przewozy w obrębie bocznic kolejowej lub stacji kolejowej. Organem właściwym do udzielania, odmowy udzielenia, zmiany lub cofnięcia licencji jest prezes UTK. Udzielenie, odmowa udzielenia, zmiana lub cofnięcie licencji następuje w drodze decyzji. Prezes UTK nie może odmówić udzielenia licencji, jeżeli przedsiębiorca ubiegający się o przyznanie licencji spełnia wymagania dotyczące: dobrej reputacji; wiarygodności finansowej; kompetencji zawodowych; dysponowania taborem kolejowym; odpowiedzialności cywilnej. Za udzielenie licencji pobiera się opłatę w wysokości nie wyższej niż równowartość w złotych 2.000 euro, ustalona przy zastosowaniu kursu średniego, ogłoszanego przez Narodowy Bank Polski, obowiązującego w dniu udzielenia licencji.

Ochrona porządku na obszarze kolejowym. Zarządca lub kilku zarządców wspólnie, za zgodą ministra właściwego do spraw transportu, wydaną w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, mogą utworzyć straż ochrony kolei, oraz powołać komendanta straży ochrony kolei. Koszty związane z funkcjonowaniem straży ochrony kolei pokrywane są przez zarządcę lub zarządców. Funkcjonariuszem straży ochrony kolei może być osoba, która: posiada obywatelstwo polskie; posiada pełną zdolność do czynności prawnych; posiada co najmniej wykształcenie średnie; ma uregulowany stosunek do służby wojskowej; cieszy się nienaganą opinią; posiada zdolność fizyczną i psychiczną do służby w formacjach uzbrojonych; nie była karana za przestępstwa umyślne. Dopuszczenie funkcjonariusza straży ochrony kolei do wykonywania zadań z użyciem broni palnej następuje na wniosek komendanta straży ochrony kolei, w drodze decyzji, wydanej przez właściwy organ policji.

Do zadań straży ochrony kolei należy: kontrola przestrzegania przepisów porządkowych na obszarze kolejowym, w pociągach i innych pojazdach kolejowych; ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia na obszarze kolejowym, w pociągach i innych pojazdach kolejowych. Wykonując swoje zadania, funkcjonariusz straży ochrony kolei ma prawo do: legitymowania osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia, jak również świadków przestępstwa lub wykroczenia, w celu ustalenia ich tożsamości; ujęcia, w celu niezwłocznego doprowadzenia do najbliższej jednostki policji osób, w stosunku do których zachodzi uzasadniona potrzeba podjęcia czynności wykraczających poza uprawnienia straży ochrony kolei; zatrzymywania i kontroli pojazdu samochodowego, poruszającego się na obszarze kolejowym i przyległym pasie gruntu w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa lub wykroczenia przy użyciu tego pojazdu; nakładania grzywien, w drodze mandatu karnego, na zasadach określonych w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia; przeprowadzania czynności wyjaśniających, występowania do sądu z wnioskiem o ukaranie, oskarżania przed sądem i wnoszenia środków odwoławczych w trybie określonym w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia; stosowania środków przymusu bezpośredniego: siły fizycznej w postaci chwytów obezwładniających oraz podobnych technik obrony, miotacza gazowego, pałki służbowej, kajdanek i psa służbowego. Straż ochrony kolei zobowiązana jest do współdziałania z policją, strażą graniczną, żandarmerią wojskową, organami kontroli skarbowej i Inspekcją Transportu Drogowego.

6. Prawo budowlane

Podstawę prawną dla prawa budowlanego stanowi ustawa z 7 lipca 1994 r. „Prawo budowlane”, wielokrotnie nowelizowana.

Samodzielne funkcje techniczne w budownictwie. Za samodzielną funkcję techniczną w budownictwie uważa się działalność związaną z koniecznością fachowej oceny zjawisk technicznych lub samodzielnego rozwiązania zagadnień architektonicznych i technicznych oraz techniczno-organizacyjnych, a w szczególności działalność obejmującą: projektowanie, sprawdzanie projektów architektoniczno-budowlanych i sprawowanie nadzoru autorskiego, kierowanie budową lub innymi robotami budowlanymi, kierowanie wytwarzaniem konstrukcyjnych elementów budowlanych oraz nadzór i kontrolę techniczną wytwarzania tych elementów, wykonywanie nadzoru inwestorskiego, sprawowanie kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych, rzeczoznawstwo budowlane.

Samodzielne funkcje techniczne w budownictwie, mogą wykonywać wyłącznie osoby posiadające odpowiednie wykształcenie techniczne i praktykę zawodową, dostosowane do rodzaju, stopnia skomplikowania działalności i innych wymagań związanych z wykonywaną funkcją, stwierdzone decyzją, zwaną dalej „uprawnieniami budowlanymi”, wydaną przez organ samorządu zawodowego. Warunkiem uzyskania uprawnień budowlanych jest złożenie egzaminu ze znajomości przepisów prawnych dotyczących procesu budowlanego oraz umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy technicznej. Podstawę do wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie stanowi wpis do centralnego rejestru. Uprawnienia budowlane mogą być udzielane do: projektowania, kierowania robotami budowlanymi. Uprawnienia budowlane są udzielane w specjalnościach: architektonicznej, konstrukcyjno-budowlanej, instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń: wodociągowych i kanalizacyjnych, cieplnych,

wentylacyjnych i gazowych, instalacyjnej w zakresie sieci, instalacji i urządzeń elektrycznych i elektroenergetycznych.

7. Prawa i obowiązki uczestników procesu budowlanego

Uczestnikami procesu budowlanego, w rozumieniu ustawy, są: inwestor, inspektor nadzoru inwestorskiego, projektant, kierownik budowy lub kierownik robót. Do obowiązków inwestora należy zorganizowanie procesu budowy, z uwzględnieniem zawartych w przepisach zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, a w szczególności zapewnienie: opracowania projektu budowlanego, i stosownie do potrzeb innych projektów, objęcia kierownictwa budowy przez kierownika budowy, opracowania planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, wykonania i odbioru robót budowlanych przez osoby o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych. Inwestor może ustanowić inspektora nadzoru inwestorskiego na budowie. Inwestor może zobowiązać projektanta do sprawowania nadzoru autorskiego.

Do podstawowych obowiązków projektanta należy: opracowanie projektu obiektu budowlanego w sposób zgodny z ustaleniami określonymi w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, wymaganiami ustawy, przepisami i obowiązującymi Polskimi Normami oraz zasadami wiedzy technicznej, zapewnienie, w razie potrzeby, udziału w opracowaniu projektu osób posiadających uprawnienia budowlane do projektowania w odpowiedniej specjalności oraz wzajemne skoordynowanie techniczne wykonanych przez te osoby opracowań projektowych, zapewniające uwzględnienie zawartych w przepisach zasad bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w procesie budowy, z uwzględnieniem specyfiki projektowanego obiektu budowlanego, sporządzenie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia ze względu na specyfikę projektowanego obiektu budowlanego, uwzględnianej w planie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, uzyskanie wymaganych opinii, uzgodnień i sprawdzeń rozwiązań projektowych w zakresie wynikającym z przepisów. Projektant, w trakcie realizacji budowy, ma prawo: wstępu na teren budowy i dokonywania zapisów w dzienniku budowy dotyczących jej realizacji, żądania wpisem do dziennika budowy wstrzymania robót budowlanych w razie: stwierdzenia możliwości powstania zagrożenia, wykonywania ich niezgodnie z projektem.

Kierownik budowy jest obowiązany sporządzić lub zapewnić sporządzenie, przed rozpoczęciem budowy, planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, uwzględniając specyfikę obiektu budowlanego i warunki prowadzenia robót budowlanych, w tym planowane jednocześnie prowadzenie robót budowlanych i produkcji przemysłowej. Do podstawowych obowiązków kierownika budowy należy: protokolarnie przejęcie od inwestora i odpowiednie zabezpieczenie terenu budowy wraz ze znajdującymi się na nim obiektami budowlanymi, urządzeniami technicznymi i stałymi punktami osnowy geodezyjnej oraz podlegającymi ochronie elementami środowiska przyrodniczego i kulturowego, prowadzenie dokumentacji budowy, zapewnienie geodezyjnego wytyczenia obiektu oraz zorganizowanie i kierowanie budową obiektu budowlanego w sposób zgodny z projektem i pozwoleniem na budowę, przepisami i obowiązującymi Polskimi Normami oraz przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, koordynowanie realizacji zadań zapobiegających zagrożeniom bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, wstrzymanie robót budowlanych w przypadku stwierdzenia możliwości powstania zagrożenia oraz bezzwłoczne zawiadomienie o tym właściwego organu, zawiadomienie inwestora o wpisie do dziennika budowy dotyczącym wstrzymania robót budowlanych z powodu wykonywania ich niezgodnie z projektem, realizacja zaleceń wpisanych do dziennika

budowy, zgłaszanie inwestorowi do sprawdzenia lub odbioru wykonanych robót, ulegających zakryciu bądź zanikających, oraz zapewnienie dokonania wymaganych przepisami lub ustalonych w umowie prób i sprawdzeń instalacji, urządzeń technicznych i przewodów kominowych przed zgłoszeniem obiektu budowlanego do odbioru, przygotowanie dokumentacji powykonawczej obiektu budowlanego, zgłoszenie obiektu budowlanego do odbioru odpowiednim wpisem do dziennika budowy oraz uczestniczenie w czynnościach odbioru i zapewnienie usunięcia stwierdzonych wad. Łączenie funkcji kierownika budowy i inspektora nadzoru inwestorskiego nie jest dopuszczalne.

Inwestor może powołać inspektora nadzoru inwestorskiego, do zadań którego należy: reprezentowanie inwestora na budowie przez sprawowanie kontroli zgodności jej realizacji z projektem i pozwoleniem na budowę, przepisami i obowiązującymi Polskimi Normami oraz zasadami wiedzy technicznej, sprawdzanie jakości wykonywanych robót, wbudowanych wyrobów budowlanych, a w szczególności zapobieganie zastosowaniu wyrobów budowlanych wadliwych i nie dopuszczonych do obrotu i stosowania w budownictwie, sprawdzanie i odbiór robót budowlanych ulegających zakryciu lub zanikających, uczestniczenie w próbach i odbiorach technicznych instalacji, urządzeń technicznych i przewodów kominowych oraz przygotowanie i udział w czynnościach odbioru gotowych obiektów budowlanych i przekazywanie ich do użytkowania, potwierdzanie faktycznie wykonanych robót oraz usunięcia wad, a także, na żądanie inwestora, kontrolowanie rozliczeń budowy. Ponadto inspektor nadzoru inwestorskiego ma prawo: wydawać kierownikowi budowy lub kierownikowi robót polecenia potwierdzone wpisem do dziennika budowy, a dotyczące: usunięcia nieprawidłowości lub zagrożeń, wykonania prób lub badań, także wymagających odkrycia robót lub elementów zakrytych oraz przedstawienia ekspertyz dotyczących prowadzonych robót budowlanych, dowodów dopuszczenia do obrotu i stosowania w budownictwie wyrobów budowlanych oraz urządzeń technicznych, żądać od kierownika budowy lub kierownika robót dokonania poprawek bądź ponownego wykonania wadliwie wykonanych robót, a także wstrzymania dalszych robót budowlanych w przypadku, gdyby ich kontynuacja mogła wywołać zagrożenie bądź spowodować niedopuszczalną niezgodność z projektem lub pozwoleniem na budowę. Przy budowie obiektu budowlanego, wymagającego ustanowienia inspektorów nadzoru inwestorskiego w zakresie różnych specjalności, inwestor wyznacza jednego z nich jako koordynatora ich czynności na budowie.

8. Pozwolenie na budowę

Pozwolenia na budowę nie wymaga budowa obiektów gospodarczych, związanych z produkcją rolną i uzupełniających zabudowę zagrodową w ramach istniejącej działki siedliskowej: parterowych budynków gospodarczych o powierzchni zabudowy do 35 m², przy rozpiętości konstrukcji nie większej niż 4,80 m, płyt do składowania obornika, szczelnych zbiorników na gnojówkę lub gnojowicę o pojemności do 25 m³, obiektów do neutralizacji ścieków o wydajności do 5 m³ na dobę, naziemnych silosów na materiały sypkie o pojemności do 30 m³ i wysokości nie większej niż 4,50 m. Ponadto pozwolenia na budowę nie wymaga wznoszenie obiektów budowlanych piętrzących wodę i upustowych o wysokości piętrzenia poniżej 1 m, poza rzekami żeglownymi oraz poza obszarem parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz ich otulin, obiektów przeznaczonych do czasowego użytkowania w trakcie realizacji robót budowlanych, położonych na terenie budowy oraz ustawianie barakowozów, używanych przy wykonywaniu robót budowlanych, badaniach geologicznych i pomiarach

geodezyjnych, obiektów małej architektury, tymczasowych obiektów budowlanych, stanowiących wyłącznie ekspozyty wystawowe, bez pełnienia jakichkolwiek funkcji użytkowych, usytuowanych na terenach przeznaczonych na ten cel, tymczasowych obiektów budowlanych, niepołączonych trwale z gruntem i przewidzianych do rozbiórki lub przeniesienia w inne miejsce w terminie określonym w zgłoszeniu, ale nie później niż w okresie 120 dni od dnia rozpoczęcia budowy określonego w zgłoszeniu; zwolnienie nie dotyczy obiektów związanych z przedsięwzięciem mogącym znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska, altan i obiektów gospodarczych na działkach w pracowniczych ogrodach działkowych o powierzchni zabudowy do 25 m² w miastach i 35 m² poza granicami miast oraz wysokości 5 m przy dachach stromych i 4 m przy dachach płaskich, ogrodzeń, znaków geodezyjnych, a także obiektów triangulacyjnych, poza obszarem parków narodowych i rezerwatów przyrody, obiektów gospodarczych przeznaczonych wyłącznie na cele gospodarki leśnej, położonych na gruntach leśnych Skarbu Państwa, opasek brzegowych oraz innych sztucznych, powierzchniowych lub liniowych umocnień brzegu morskiego, względnie brzegu morskich wód wewnętrznych, nie stanowiących konstrukcji oporowych.

Ponadto pozwolenia na budowę nie wymaga wykonanie robót budowlanych, polegających na: remoncie istniejących obiektów budowlanych, z wyjątkiem obiektów zabytkowych, jeżeli nie obejmuje on zmiany lub wymiany elementów konstrukcyjnych obiektu i instalacji gazowych albo zabezpieczenia przed wpływami eksploatacji górniczej lub powodzią, a także nie wpływa na zmianę wyglądu w odniesieniu do otaczającej zabudowy na terenie miast, instalowaniu i remoncie tablic i urządzeń reklamowych, z wyjątkiem reklam świetlnych i podświetlanych, usytuowanych poza obszarem zabudowanym w rozumieniu przepisów o ruchu drogowym, remoncie obiektów regulacji rzek, wykonaniu i remoncie urządzeń melioracji szczegółowych, poza obszarami parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz ich otulin, wykonaniu i remoncie ujęć wód śródlądowych powierzchniowych o wydajności poniżej 50 m³/h oraz obudowy ujęć wód podziemnych, remoncie sieci telekomunikacyjnych oraz napowietrznych sieci elektroenergetycznych, prowadzonych po dotychczasowych trasach, remoncie dróg, torów i urządzeń kolejowych, instalowaniu krat na obiektach budowlanych, instalowaniu urządzeń na obiektach budowlanych, wykonywaniu podczyszczeniowych robót czerpalnych, polegających na usunięciu spłyceń dna, powstałych w czasie użytkowania basenów i kanałów portowych oraz torów wodnych, w stosunku do głębokości technicznych (eksploatacyjnych) i nachyleń skarp podwodnych akwenu, objętych uprzednio uzyskanym pozwoleniem wodnoprawnym i pozwoleniem na wykonywanie robót czerpalnych.

8.1. Zgłoszenie

Zgłoszenia właściwemu organowi wymagają te budowle, które mogą być wznoszone bez pozwolenia budowlanego, a ponadto zgłoszenia wymaga budowa ogrodzeń od strony dróg, ulic, placów i innych miejsc publicznych oraz o wysokości powyżej 2,20 m i wykonanie robót budowlanych polegających na instalowaniu: krat na budynkach mieszkalnych wielorodzinnych, użyteczności publicznej i zamieszkania zbiorowego oraz obiektach zabytkowych, urządzeń na obiektach budowlanych, o wysokości powyżej 3 m.

W zgłoszeniu należy określić rodzaj, zakres i sposób wykonywania robót oraz termin ich rozpoczęcia. Do zgłoszenia należy dołączyć dowód stwierdzający prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane oraz, w zależności od potrzeb,

odpowiednie szkice lub rysunki, a także pozwolenia wymagane odrębnymi przepisami. W razie konieczności uzupełnienia zgłoszenia, właściwy organ nakłada, w drodze postanowienia, na zgłaszającego obowiązek uzupełnienia, w określonym terminie, brakujących dokumentów, a w przypadku ich nieuzupełnienia - wnosi sprzeciw, w drodze decyzji. Zgłoszenia, należy dokonać przed zamierzonym terminem rozpoczęcia robót budowlanych. Do wykonania robót budowlanych można przystąpić, jeżeli w terminie 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia, właściwy organ nie wniesie sprzeciwu.

8.2. Pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego

Pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego może być wydane po uprzednim: przeprowadzeniu postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko wymaganego przepisami o ochronie środowiska, uzyskaniu przez inwestora, wymaganych przepisami szczególnymi, pozwoleń, uzgodnień lub opinii innych organów. Uzgodnienie, wyrażenie zgody lub opinii, powinny nastąpić w terminie 14 dni od dnia przedstawienia proponowanych rozwiązań. Niezajęcie przez organ stanowiska w tym terminie uznaje się jako brak zastrzeżeń do przedstawionych rozwiązań.

Pozwolenie na budowę może być wydane wyłącznie temu, kto: złożył wniosek w tej sprawie w terminie ważności decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o zagospodarowaniu przestrzennym, wykazał prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane. Pozwolenie na budowę dotyczy całego zamierzenia budowlanego. W przypadku zamierzenia budowlanego obejmującego więcej niż jeden obiekt, pozwolenie na budowę może, na wniosek inwestora, dotyczyć wybranych obiektów lub zespołu obiektów, mogących samodzielnie funkcjonować zgodnie z przeznaczeniem. Jeżeli pozwolenie na budowę dotyczy wybranych obiektów lub zespołu obiektów, inwestor jest obowiązany przedstawić projekt zagospodarowania działki lub terenu, dla całego zamierzenia budowlanego.

Do wniosku o pozwolenie na budowę należy dołączyć: projekt budowlany wraz z opiniami, uzgodnieniami, pozwoleniami i innymi dokumentami, wymaganymi przepisami szczególnymi, dowód stwierdzający prawo dysponowania nieruchomością na cele budowlane, decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o zagospodarowaniu przestrzennym. Projekt budowlany powinien spełniać wymagania określone w decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z przepisami o zagospodarowaniu przestrzennym. Projekt budowlany powinien zawierać: projekt zagospodarowania działki lub terenu, sporządzony na aktualnej mapie, a obejmujący: określenie granic działki lub terenu, usytuowanie, obrys i układy istniejących i projektowanych obiektów budowlanych, sieci uzbrojenia terenu, sposób odprowadzania lub oczyszczania ścieków, układ komunikacyjny i układ zieleni, ze wskazaniem charakterystycznych elementów, wymiarów, rzędnych i wzajemnych odległości obiektów, w nawiązaniu do istniejącej i projektowanej zabudowy terenów sąsiednich, projekt architektoniczno-budowlany, określający funkcję, formę i konstrukcję obiektu budowlanego, jego charakterystykę energetyczną i ekologiczną oraz proponowane niezbędne rozwiązania techniczne, a także materiałowe, stosownie do potrzeb, oświadczenia właściwych jednostek organizacyjnych o zapewnieniu dostaw energii, wody, ciepła i gazu, odbioru ścieków oraz o warunkach przyłączenia obiektu do sieci wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych, elektroenergetycznych,

telekomunikacyjnych oraz dróg lądowych, w zależności od potrzeb, wyniki badań geologiczno-inżynierskich oraz geotechniczne warunki posadowienia obiektów budowlanych. Projekt budowlany podlega zatwierdzeniu w decyzji o pozwoleniu na budowę.

Przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę lub odrębnej decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego, właściwy organ sprawdza zgodność projektu zagospodarowania działki lub terenu z: miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego i wymaganiami ochrony środowiska, wymaganiami decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, przepisami, w tym techniczno-budowlanymi, kompletność projektu budowlanego i posiadanie wymaganych opinii, uzgodnień, pozwoleń i sprawdzeń, wykonanie projektu przez osobę posiadającą wymagane uprawnienia budowlane. Decyzja o pozwoleniu na budowę wygasa, jeżeli budowa nie została rozpoczęta przed upływem 2 lat od dnia, w którym decyzja ta stała się ostateczna lub budowa została przerwana na czas dłuższy niż 2 lata.

9. Budowa i oddawanie do użytku obiektów budowlanych

Rozpoczęcie budowy następuje z chwilą podjęcia prac przygotowawczych na terenie budowy. Inwestor jest obowiązany zawiadomić o zamierzonym terminie rozpoczęcia robót budowlanych, na które jest wymagane pozwolenie na budowę, właściwy organ oraz projektanta sprawującego nadzór nad zgodnością realizacji budowy z projektem, co najmniej na 7 dni przed ich rozpoczęciem, dołączając na piśmie: oświadczenie kierownika budowy (robót), stwierdzające sporządzenie planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz przyjęcie obowiązku kierowania budową (robotami budowlanymi), oświadczenie inspektora nadzoru inwestorskiego, stwierdzające przyjęcie obowiązku pełnienia nadzoru inwestorskiego nad danymi robotami budowlanymi, w przypadku ustanowienia nadzoru inwestorskiego.

Inwestor jest obowiązany zapewnić: objęcie kierownictwa budowy (rozbiórki) lub określonych robót budowlanych oraz nadzór nad robotami przez osobę posiadającą uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności.

Kierownik budowy (robót) jest obowiązany: prowadzić dziennik budowy lub rozbiórki, umieścić na budowie lub rozbiórce, w widocznym miejscu, tablicę informacyjną oraz ogłoszenie zawierające dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia; nie dotyczy to budowy obiektów służących obronności i bezpieczeństwu państwa oraz obiektów liniowych, odpowiednio zabezpieczyć teren budowy (rozbiórki). Przy prowadzeniu robót budowlanych, do kierowania którymi jest wymagane przygotowanie zawodowe w specjalności techniczno-budowlanej innej niż posiada kierownik budowy, inwestor jest obowiązany zapewnić ustanowienie kierownika robót w danej specjalności.

Inwestor jest obowiązany bezzwłocznie zawiadomić właściwy organ o zmianie: kierownika budowy lub robót, inspektora nadzoru inwestorskiego, projektanta sprawującego nadzór autorski, podając, od kiedy nastąpiła zmiana. Do zawiadomienia należy dołączyć oświadczenia osób, o przejęciu obowiązków.

Dziennik budowy stanowi urzędowy dokument przebiegu robót budowlanych oraz zdarzeń i okoliczności zachodzących w toku wykonywania robót i jest wydawany odpłatnie przez właściwy organ. Przed rozpoczęciem robót budowlanych należy dokonać w dzienniku budowy wpisu osób, którym zostało powierzzone kierownictwo, nadzór i kontrola techniczna robót budowlanych. Osoby te są obowiązane potwierdzić podpisem przyjęcie powierzonych im funkcji.

Użytkowanie obiektu. Do użytkowania obiektu budowlanego, na którego wzniesienie jest wymagane pozwolenie na budowę, można przystąpić, po zawiadomieniu właściwego organu o zakończeniu budowy, jeżeli organ ten, w terminie 14 dni od dnia doręczenia zawiadomienia, nie zgłosi sprzeciwu, w drodze decyzji. Zawiadomienia, dokonuje się co najmniej 14 dni przed zamierzonym terminem przystąpienia do użytkowania. Uzyskanie pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego jest wymagane, jeżeli właściwy organ: nałożył taki obowiązek w wydanym pozwoleniu na budowę lub stwierdził, że zgłoszony przez inwestora obiekt budowlany został wykonany z naruszeniem warunków, określonych w pozwoleniu na budowę lub wydał decyzję nakazującą dokonanie określonych czynności, zmian lub przeróbek.

Inwestor, w stosunku do którego nałożono obowiązek uzyskania pozwolenia na użytkowanie obiektu budowlanego, jest obowiązany zawiadomić, zgodnie z właściwością wynikającą z przepisów szczególnych, organy: Inspekcji Ochrony Środowiska, Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Pracy, Państwowej Straży Pożarnej, o zakończeniu budowy obiektu budowlanego i zamierze przystąpienia do jego użytkowania. Niezajęcie stanowiska przez te organy, w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia, traktuje się jak niezgłoszenie sprzeciwu lub uwag.

Do zawiadomienia o zakończeniu budowy obiektu budowlanego lub wniosku o udzielenie pozwolenia na użytkowanie inwestor jest obowiązany dołączyć oryginał dziennika budowy, oświadczenie kierownika budowy: o zgodności wykonania obiektu budowlanego z projektem budowlanym i warunkami pozwolenia na budowę, przepisami i obowiązującymi Polskimi Normami, o doprowadzeniu do należytego stanu i porządku terenu budowy, a także - w razie korzystania - ulicy, sąsiedniej nieruchomości, budynku lub lokalu, oświadczenie o właściwym zagospodarowaniu terenów przyległych, jeżeli eksploatacja wybudowanego obiektu jest uzależniona od ich odpowiedniego zagospodarowania, protokoły badań i sprawdzeń, inwentaryzację geodezyjną powykonawczą.

10. Organy administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego

Zadania administracji architektoniczno-budowlanej wykonują, następujące organy: starosta, wojewoda, Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego. Ponadto zadania nadzoru budowlanego wykonują, następujące organy: powiatowy inspektor nadzoru budowlanego, wojewoda przy pomocy wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego jako kierownika wojewódzkiego nadzoru budowlanego, wchodzącego w skład zespolonej administracji wojewódzkiej, Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego.

Do podstawowych obowiązków organów administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego należy nadzór i kontrola nad przestrzeganiem przepisów prawa budowlanego, a w szczególności: zgodności zagospodarowania terenu z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz wymaganiami ochrony środowiska, warunków bezpieczeństwa ludzi i mienia w rozwiązaniach przyjętych w projektach budowlanych, przy wykonywaniu robót budowlanych oraz utrzymywaniu obiektów budowlanych, zgodności rozwiązań architektoniczno-budowlanych z przepisami techniczno-budowlanymi, obowiązującymi Polskimi Normami oraz zasadami wiedzy technicznej, właściwego wykonywania samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie, wprowadzania do obrotu i stosowania wyrobów budowlanych dopuszczonych do obrotu i stosowania w budownictwie. Ponadto do obowiązków organów administracji architektoniczno-budowlanej należy wydawanie decyzji

administracyjnych w sprawach określonych ustawą, prowadzenie ujednocionej ewidencji rozpoczynanych i oddawanych do użytkowania obiektów budowlanych. Organy administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego przy wykonywaniu obowiązków określonych przepisami prawa budowlanego mogą dokonywać czynności kontrolnych. Protokolarne ustalenia dokonane w toku tych czynności stanowią podstawę do wydania decyzji oraz podejmowania innych środków przewidzianych w przepisach prawa budowlanego.

Powiatowy inspektor nadzoru budowlanego jest powoływany (i odwoływany) przez starostę spośród co najmniej trzech kandydatów wskazanych przez wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego. Jeżeli starosta nie powoła powiatowego inspektora nadzoru budowlanego w terminie 30 dni od dnia przedstawienia kandydatów, wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego wskazuje spośród nich kandydata, którego starosta powołuje na stanowisko powiatowego inspektora nadzoru budowlanego. Powiatowy inspektor nadzoru budowlanego wykonuje swoje zadania przy pomocy powiatowego inspektoratu nadzoru budowlanego.

Wojewódzki inspektor nadzoru budowlanego jest powoływany (i odwoływany) przez wojewodę spośród co najmniej trzech kandydatów wskazanych przez Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego. Jeżeli wojewoda nie powoła wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego w terminie 30 dni od dnia przedstawienia kandydatów, Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego wskazuje spośród nich kandydata, którego wojewoda powołuje na stanowisko wojewódzkiego inspektora nadzoru budowlanego.

Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego jest centralnym organem administracji rządowej w sprawach administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego. Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego jest organem właściwym w sprawach indywidualnych, rozstrzyganych w drodze postępowania administracyjnego, w zakresie wynikającym z przepisów prawa budowlanego. Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego jest powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw architektury i budownictwa. Kadencja Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego trwa 6 lat. Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego wykonuje zadania określone przepisami prawa budowlanego, a w szczególności pełni funkcję organu wyższego stopnia w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do: wojewodów i wojewódzkich inspektorów nadzoru budowlanego oraz sprawuje nadzór nad ich działalnością, organów samorządu zawodowego w sprawach nadawania uprawnień budowlanych oraz odpowiedzialności zawodowej w budownictwie, kontroluje działanie organów administracji architektoniczno-budowlanej i nadzoru budowlanego, prowadzi centralne rejestry osób posiadających uprawnienia budowlane, rzeczoznawców budowlanych, ukaranych z tytułu odpowiedzialności zawodowej.

Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego wykonuje swoje zadania przy pomocy Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego. Organizację Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego określa statut nadany, w drodze rozporządzenia, przez Prezesa Rady Ministrów. Organizację wewnętrzną i szczegółowy zakres zadań Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego określa Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego w regulaminie organizacyjnym.